

Sygn. akt IX Ca 169/18

POSTANOWIENIE

Dnia 5 lipca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IX Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Jacek Barczewski (spr.)
Sędziowie:	SO Dorota Ciejek SO Agnieszka Żegarska
Protokolant:	prac. sądowy Izabela Ważyńska

po rozpoznaniu w dniu 5 lipca 2018 r. w Olsztynie na rozprawie

sprawy ze skargi I. S. o wznowienie postępowania w sprawie z wniosku Powiatu (...) reprezentowanego przez Starostę (...)

z udziałem I. S. o przepadek pojazdu, zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Nidzicy z dnia 1 września 2011 r. sygn. akt I Ns 150/11

na skutek apelacji wnioskodawcy od postanowienia Sądu Rejonowego w Nidzicy z dnia 20 października 2017 r., sygn. akt I Ns 135/16,

p o s t a n a w i a:

uchylić zaskarżone postanowienie w całości i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Nidzicy, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

Dorota Ciejek Jacek Barczewski Agnieszka Żegarska

Sygn. akt IX Ca 169/18

UZASADNIENIE

I. S. wniosła skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Nidzicy z dnia 1 września 2011 r. w sprawie I Ns 150/11 (oznaczonego w orzeczeniu sygnaturą I Ns 146/11).

Jako podstawę wznowienia wskazał art. 403 § 2 k.p.c., powołując się na wykrycie nowych okoliczności mających wpływ na rozstrzygnięcie. Domagała się uchylenia postanowienia wskazując, że Starostwo Powiatowe w N. przyjęło że była właścicielką pojazdu, którego kosztami parkowania ją obciążono. Na skutek prawomocnego rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego ustalono, że właścicielem pojazdu był P. N.. W związku z tym procedura określona w art. 130 ust 10 ustawy prawo o ruchu drogowym nie została przeprowadzona prawidłowo.

Powiat (...) wniosł o odrzucenie skargi jako niedopuszczalnej.

Wskazał, że skarżąca posiadała wiedzę o prowadzonym postępowaniu o przepadek pojazdu, jednak nie poczyniła żadnych kroków w celu ustalenia własności pojazdu. Argumenty o sprzedaży auta powinny być podnoszone wówczas jak i w postępowaniu przed Samorządowym Kolegium Odwoławczym. Biorąc pod uwagę przepis art. 403 § 2 k.p.c., niemożność skorzystania z określonych dowodów powinna wynikać z przyczyn niezależnych od skarżącej.

Postanowieniem z 20 października 2017 r. Sąd Rejonowy w Nidzicy w punkcie I uchylił prawomocne postanowienie tegoż Sądu z 1 września 2011 r., sygn. akt I Ns 146/11, zaś w punkcie II ustalił, że każdy z uczestników postępowania ponosi koszty związane ze swym udziałem w sprawie.

Sąd ten ustalił, że postanowieniem z dnia 1 września 2011 r., wydanym w sprawie I Ns 146/11, Sąd Rejonowy w Nidzicy orzekł przepadek samochodu osobowego marki F. B. model F. (...) o nr rejestracyjnym (...) rok produkcji 1995 o nr identyfikacyjnym (...) stanowiącego własność I. S., na rzecz Powiatu (...). Obciążono ją również kosztami postępowania. Postanowienie to zostało wydane pod sygn. akt I Ns 146/11 w aktach o sygnaturze I Ns 150/11.

Następnie wyrokiem z dnia 16 marca 2016 r. Sąd Rejonowy w Nidzicy w sprawie I C 90/15 ustalił, że pozwany P. N. był właścicielem samochodu osobowego marki F. model F. (...) o nr rejestracyjnym (...) w (...) rok produkcji 1995 o nr identyfikacyjnym (...). Wyrokiem z dnia 23 września 2016 r. Sąd ten uzupełnił wyżej powołany wyrok poprzez ustalenie, że P. N. był właścicielem pojazdu od 9 kwietnia 2009 r.

Decyzją Starosty (...) z dnia 26 czerwca 2012 r. nałożono na skarżącą oraz P. N. obowiązek zapłaty kwoty 22.255,36 zł tytułem kosztów wynikających z usunięcia, przechowania, oszacowania pojazdu marki F. (...) opisanego wyżej.

Sąd I instancji stwierdził, iż ustalenia faktyczne poczynił na podstawie dowodów niekwestionowanych w sprawie. Wskazał, że podstawą rozstrzygnięcia uwzględniającego skargę o wznowienie i w konsekwencji uchylenie postanowienia wydanego w postępowaniu, którego wznowienia domagała się skarżąca, był wyrok ustalający.

Zważył dalej, że zgodnie z art. 524 § 1 k.p.c. uczestnik postępowania może żądać wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem orzekającym co do istoty sprawy, jednakże wznowienie postępowania nie jest dopuszczalne, jeżeli postanowienie kończące postępowanie może być zmienione lub uchylone. Skargę o wznowienie postępowania wnosi się w terminie trzymiesięcznym, liczonym od dnia, w którym strona dowiedziała się o podstawie wznowienia (art. 407 § 1 k.p.c.).

Stosownie do treści art. 403 § 2 k.p.c. wznowienia postępowania, można żądać m.in. w razie późniejszego wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu.

Możliwość wznowienia postępowania na powołanej podstawie uzależniona jest od łącznego zaistnienia trzech przesłanek: wykrycia po uprawomocnieniu się wyroku nowych faktów, które istniały w toku postępowania, ale nie zostały w nim powołane, możliwości ich wpływu na wynik sprawy oraz niemożności skorzystania z nich przez stronę w poprzednim postępowaniu.

Zdaniem Sądu Rejonowego w orzecznictwie wyjaśniono, iż prawomocny wyrok ustalający, wydany na podstawie art. 189 k.p.c. po zakończeniu postępowania w sprawie objętej skargą o wznowienie, stwierdzający okoliczności istniejące przed zakończeniem tego postępowania, może uzasadniać wznowienie na podstawie art. 403 § 2 kpc (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2011 r., III CZ 57/11, [legalis 1203226/](#) Stanowisko to Sąd I instancji podzielił, bowiem przepisy art. 403 k.p.c. wskazują na to, że podstawą wznowienia mogą być takie okoliczności faktyczne lub środki dowodowe, które istniały przed wydaniem prawomocnego wyroku, lecz były stronie nieznanymi, lub strona nie miała do nich dostępu. Mowa jest tu o późniejszym wykryciu, a nie o późniejszym zaistnieniu nowych okoliczności lub wystawieniu nowych dokumentów czy też powstaniu innych nowych dowodów. Orzeczenie ustalające na podstawie art. 189 kpc ma charakter deklaracyjny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 października 1969 roku, sygn. akt II CR 512/69) i wywiera skutek *ex tunc*.

Mając to na uwadze, jakkolwiek prawomocny wyrok ustalający kto był właścicielem pojazdu w chwili usunięcia z drogi zapadł dopiero po zakończeniu objętego niniejszą skargą postępowania, to orzeczenie wywarło skutek ex tunc. Stanowiło zatem jedynie potwierdzenie faktu, który już w czasie zakońzonego postępowania istniał.

Z faktu tego skarżąca nie mogła skorzystać w postępowaniu o przepadek pojazdu, gdyż dla wykazania takiej okoliczności konieczne było legitymowanie się wskazanym ustalającym orzeczeniem Sądu.

Innymi słowy na okoliczność, że to nie skarżąca jest właścicielem pojazdu, nie mogła ona powołać się przed prawomocnym zakończeniem postępowania o przepadek, jako że jej pojazd nie został przerejestrowany mimo jego zbycia, a wyrok ustalający ten fakt zapadł później.

Trafnie zatem skarżąca podniosła, że przywołana przez nią w skardze o wznowienie postępowania okoliczność wyczerpuje dyspozycję art. 403 § 2 k.p.c.

Wobec powyższego skarga oparta została na ustawowej podstawie wznowienia.

Z uwagi na wyrok ustalający uzupełniony dalej wyrokiem prawomocnym także termin trzymiesięczny do wniesienia skargi został zachowany.

Mając to na podstawie art. 412 § 1 i 2 k.p.c. Sąd Rejonowy uchylił postanowienie objęte skargą. Postanowienie zostało wydane w oparciu o przepisy art. 610 (6-7) k.p.c., odwołujące się do art. 130a ust. 1 i 2 Prawa o ruchu drogowym. Co istotne w przepisie tym określone zostały sytuacje, kiedy pojazd jest usuwany z drogi na koszt właściciela. Jako że uczestniczka w tamtym postępowaniu była podana jako właścicielka pojazdu, a wyrok ustalający potwierdził fakt, że w tamtym okresie atrybutów właścicielskich nie posiadała, należało uchylić zaskarżone postanowienie.

O kosztach orzekł w myśl art. 520 § 1 k.p.c. nie znajdując podstaw do odstąpienia od reguły.

Apelację od całości postanowienia z 20 października 2017 r. wniósł Powiat (...) zarzucając orzeczeniu naruszenie art. 403 § 2 k.p.c. przez jego błędną wykładnię, co spowodowało wznowienie postępowania i uchylenie postanowienia Sądu Rejonowego w Nidzicy z 1 września 2011 r. Żądał uchylenia zaskarżonego postanowienia oraz odrzucenia skargi o wznowienie.

Skarżąca I. S. wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie od apelującego kosztów postępowania odwoławczego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja Powiatu (...) skutkowałą uchyleniem zaskarżonego postanowienia i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji (art. 386 § 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

Stosownie do art. 412 § 1 i 2 k.p.c., sąd rozpoznaje sprawę na nowo w granicach, jakie określa podstawa wznowienia. Po ponownym rozpoznaniu sprawy sąd stosownie do okoliczności bądź oddala skargę o wznowienie, bądź uwzględniając ją zmienia zaskarżone orzeczenie albo je uchyla i w razie potrzeby pozew odrzuca lub postępowanie umarza.

Abstrahując od doktrynalnego sporu o konieczność uprzedniego wydania niezaskarżalnego postanowienia dotyczącego samego wznowienia postępowania (Sąd Okręgowy w składzie rozpoznającym apelację taką możliwość dopuszcza), uznanie skargi za dopuszczalną prowadzi do ponownego rozpoznania sprawy w określonych granicach wyznaczonych podstawami skargi. Innymi słowy, Sąd rozstrzyga sprawę jeszcze raz, co prowadzić musi do wydania orzeczenia odnoszącego się do meritum żądania powoda (wnioskodawcy).

Jak zgodnie przyjmuje się w doktrynie, w przypadku restytucyjnych przesłanek wznowienia, po ponownym rozpoznaniu sprawy, w zależności od podstawy wznowienia i wyników postępowania, sąd może:

- 1) oddalić skargę, co oznacza utrzymanie w mocy zaskarżonego orzeczenia;
- 2) uwzględnić skargę i orzec co do istoty sprawy;
- 3) uwzględnić skargę, uchylić zaskarżone orzeczenie i odrzucić pozew;
- 4) uwzględnić skargę, uchylić wyrok i umorzyć postępowanie;

(por. A. Góra – Błaszczkowska, Środki zaskarżenia w postępowaniu cywilnym, Legalis; Komentarz do art. 412 k.p.c. pod red. K. Piaseckiego, Legalis).

Z powyższego wynika, iż wykrycie nowych środków dowodowych w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c., na co powołuje się skarżąca, nie może skutkować wydaniem przez Sąd rozpoznający skargę o wznowienie orzeczenia kasatoryjnego, tj. eliminującego z obrotu prawnego pierwotnego postanowienia, bez rozstrzygnięcia w przedmiocie wniosku o przepadek pojazdu. Możliwości takiej nie przewiduje art. 412 § 2 k.p.c., a nadto kłóci się ono z zasadami logicznego rozumowania, skoro samo wznowienie służyć ma ponownemu rozpoznaniu sprawy z uwzględnieniem wpływu na rozstrzygnięcie powołanych przez skarżącą podstaw wznowienia.

Przekładając powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy jasnym jest, iż Sąd Rejonowy orzekając jedynie o uchyleniu postanowienia z 1 września 2011 r. nie rozpoznał istoty sprawy (art. 386 § 4 k.p.c.), gdyż nie rozstrzygnął wniosku Powiatu (...) z dnia 28 lipca 2011 r. o przepadek pojazdu. Wszak nawet uznanie, że I. S. nie była właścicielką spornego auta, powinno skutkować wydaniem orzeczenia merytorycznego, na przykład w postaci oddalenia wniosku.

Zgodnie bowiem z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, nierozpoznanie istoty sprawy zachodzi m.in. wówczas, gdy sąd pierwszej instancji nie odniósł się do tego, co było przedmiotem sprawy (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1998 r., II CKN 897/97, OSNC 1999, Nr 1, poz. 22 oraz z dnia z dnia 13 marca 2014 r., I CZ 10/14 i z dnia 6 sierpnia 2014 r., I CZ 48/14, niepublikowane), co de facto nastąpiło na tle przedmiotowego postępowania.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy zdecyduje o dopuszczalności wznowienia postępowania w oparciu o podstawy wskazane w skardze. W przypadku zaistnienia przesłanek wznowienia orzeknie merytorycznie w przedmiocie wniosku Powiatu. Wydaje się, iż w świetle aktualnego orzecznictwa Sądu Najwyższego prawomocny wyrok ustalający, wydany na podstawie art. 189 KPC po zakończeniu postępowania w sprawie objętej skargą o wznowienie, stwierdzający okoliczności istniejące przed zakończeniem tego postępowania, może uzasadniać wznowienie na podstawie art. 403 § 2 k.p.c. (por. postanowienie SN z 27.01.2015 r., II UZ 70/14). Biorąc jednak pod uwagę brak jakiegokolwiek aktywności skarżącej w postępowaniu I Ns 150/11, w szczególności brak zaprzeczenia uprawnień właścicielskich co do samochodu F. (...), wyjaśnienia wymagać będzie kwestia przyczyn takiego zachowania i zestawienie ustalonych faktów z dyspozycją art. 365 § 1 k.p.c. przez pryzmat wyroku wydanego w sprawie I C 90/15.

Mając powyższe okoliczności na uwadze należało orzec jak w sentencji, przy czym o kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto po myśli art. 108 § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Dorota Ciejek Jacek Barczewski Agnieszka Żegarska